

Skickat endast per e-post till avdelning3tgg@dom.se

**Yttrande samt samlad och slutlig bevisuppgift i mål nr.
T 10766-20 (huvudmål), T 10980-20, T 10981-20, T 10983-
20, T 10985-20 och T 14152-20**

I enlighet med tingsrättens tidsplan som bestämdes vid den muntliga förberedelsen får vi som ombud för Kärandena meddela följande. I detta yttrande används samma definitioner som i Kärandenas tidigare yttranden till tingsrätten.

1. Yttrande över tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen

- 1.1 Partsställningen i målet omfattar förutom PVMB Restaurang AB även Gdb i Öst AB, Gdb i Väst AB, TS Bar & Kök AB, Pustervik Kultur AB och Café Bryggan i Fjällbacka AB som kärande i sina respektive mål.
- 1.2 I tredje stycket på sidan 10 i protokollet från den muntliga förberedelsen anges det i sista meningen att Robert Jansson vid *försäljning* av Försäkringen har uppgett att den gäller vid den uppkomna situationen. Det ska rätteligen stå att Robert Jansson, som är säljare på Länsförsäkringar, vid *skadeanmälan* har uppgett att Försäkringen gäller vid den uppkomna situationen. Kärandena har aldrig gjort gällande att Försäkringens omfattning såvitt avser den aktuella typen av pandemi har diskuterats i samband med försäljning.

2. Yrkandena

2.1 Kommentar på Länsförsäkringars senaste yttrande

- 2.1.1 I enlighet med vad parterna och ordföranden kom överens om vid den muntliga förberedelsen har Kärandena den 5 februari 2021 erbjudit sig att justera yrkandena för att Länsförsäkringar skulle känna sig tryggare med fastställelseansökan om fastställelseansökan.
- 2.1.2 Som Kärandena har angett i samband med förslaget till justerade yrkanden den 5 februari 2021 kan justering av yrkandena göras under förutsättning att Länsförsäkringar bekräftar att bolaget inte har några ytterligare synpunkter på yrkandenas utformning samt att frågorna om skadornas storlek, orsakssamband, adekvans, skadebegränsande åtgärder och övriga villkor för skadereglering utelämnas från nu pågående mål avseende fastställelseansökan. Det är med andra ord felaktigt noterat av Länsförsäkringar i yttrandet i aktbil. 55 att Kärandena har justerat sina yrkanden.

- 2.1.3 Eftersom Länsförsäkringar inte har bekräftat något av det som efterfrågades kvarstår Kärändenas yrkanden så som de har återgetts i tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen, aktbil. 52, med justeringar enligt nedan.
- 2.2 Justering av yrkande och grunder med anledning av nya restriktioner**
- 2.2.1 Med anledning av att Folkhälsomyndigheten har meddelat de nya föreskrifterna HSLF-FS 2021:22, **Bilaga 1**, som utgör ingrepp mot Kärändenas verksamheter justeras yrkandena och grunderna enligt följande.
- 2.2.2 Kärändenas yrkande i punkten c) på sidan 3 i tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen justeras och har nu i stället ha följande lydelse:
- 2.2.3 HSLF-FS 2020:37 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, HSLF-FS 2020:70 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, HSLF-FS 2020:91 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serviceställen och HSLF-FS 2021:22 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen utgör ett sådant ingrepp av myndighet som enligt p. 11.1 i den smittavbrottsförsäkring med villkorsnummer V548:4 som var och en av Kärändena omfattas av hos Länsförsäkringar medför att för Kärändena ersättningsgilla avbrottsskador föreligger.
- 2.2.4 Kärändenas grund i andra stycket på sidan 4 i tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen justeras och har nu i stället ha följande lydelse:
- 2.2.5 Folkhälsomyndigheten har i syfte att begränsa spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 med stöd av smittskyddslagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen utfärdat föreskrifterna HSLF-FS 2020:9, HSLF-FS 2020:37, HSLF-FS 2020:70, HSLF-FS 2020:91 och HSLF-FS 2021:22 (gemensamt "**Föreskrifterna**") som inskränker möjligheterna att bedriva restaurangverksamhet i Sverige. Regeringen har med stöd av alkohollagen meddelat förordning (2020:956) om tillfälligt förbud mot servering av alkohol ("**Förordningen**"). Myndighet har därmed med stöd av lag ingripit mot Kärändenas verksamheter i syfte att hindra spridning av smittsam sjukdom. Ingreppet har medfört och medför minskad omsättning och därmed bortfall av täckningsbidrag för Kärändena. Detta har skett bland annat med anledning av att Kärändena har tvingats neka besökare tillträde till lokalerna. Förutsättningarna för att Kärändena ska kunna ianspråka sina respektive smittavbrottsförsäkringar är därmed uppfyllda.
- 2.2.6 Med anledning av de nya meddelade föreskrifterna vill Kärändena också sakframställningsvis framföra följande att följa som ett nytt stycke efter det tredje stycket på sidan 8 i tingsrättens protokoll från den muntliga förberedelsen:

- 2.2.7 HSLF-FS 2021:22 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 202:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen trädde i kraft den 1 mars 2021 och gäller till och med den 11 april 2021. Som tillägg till de redan gällande bestämmelserna i HSLF-FS 2020:37 och efterföljande ändringar, utgör den nya 7 § i föreskrifterna en begränsning som medför intäktsbortfall genom att restaurangen måste hålla stängt för förtäring på stället mellan klockan 20.30 och klockan 05.00. Därutöver måste besökare som köper med sig mat som inte ska förtäras på stället kunna hålla minst en meters avstånd till varandra. Att inte kunna servera mat under stora delar av öppettiderna har medfört och medför betydande inkomstbortfall.

3. Bemötande av Länsförsäkringars yttrande i aktbil. 55

3.1 Länsförsäkringars framtida åberopande av representant

- 3.1.1 Länsförsäkringar har uppgett att bolaget som muntlig bevisning kommer att åberopa förhör med en representant för Länsförsäkringar som ska redogöra för smittavbrottsförsäkringens objektiva konstruktion. Kärandena noterar att Länsförsäkringar avser att åberopa förhörspersonen till styrkande av ett abstrakt rättsfaktum och ber därför Länsförsäkringar att precisera vilken eller vilka konkreta omständigheter som förhörspersonen ska styrka. Det är möjligt att ett eller flera av de konkreta omständigheterna är ostridiga och därmed kan parterna undvika att i onödan tynga processen med förhör.

3.2 Länsförsäkringars begäran om dokumentation

- 3.2.1 Med justering av vad som framförts vid den muntliga förberedelsen har det framkommit att vissa av Kärandena inte har sökt statligt omställningsstöd.
- 3.2.2 Kärandena måste emellertid upprepa att frågan om Kärandena har sökt statligt omställningsstöd saknar betydelse för de aktuella målen. Fastställsetalan avser enbart att fastställa om de föreskrifter och den förordning som har meddelats utgör ett sådant ingrepp av myndighet som omfattas av försäkringsvillkoren. Frågan om Kärandena har uppfyllt andra delar av villkoren för att ha rätt till försäkringsersättning samt frågan om ersättningens storlek faller utanför de aktuella målen ramar och kommer att omfattas av framtida processer för det fall Kärandenas talan i de här målen vinner bifall.

3.3 Mer om Länsförsäkringars invändningar

- 3.3.1 Kärandena kan redan nu förutskicka att Kärandena kommer göra gällande att Länsförsäkringars sätt att föra sin talan måste få konsekvenser för rättegångskostnadernas fördelning om Kärandenas talan ogillas.

- 3.3.2 Länsförsäkringar är rimligen införstådda med att bestridandet av omständigheterna att Föreskrifterna och förordningen har inskränkt möjligheten att bedriva Kärändenas verksamheter samt att ingreppet i form av de meddelade föreskrifterna och förordningen har medfört och medför minskad omsättning och därmed bortfall av täckningsbidrag helt saknar grund. Kärändena har svårt att se att någon kan ha undgått vilka konsekvenser covid-19-restriktionerna har haft på restaurangnäringen. Det ska klargöras att frågan nu inte är om hur mycket Kärändena har påverkats av restriktionerna. Frågan är endast om ingreppen *på något sätt har påverkat* Kärändenas verksamhet och lett till *något* intäktsbortfall. Länsförsäkringar gör alltså gällande att Kärändena inte i något avseende har påverkats negativt av covid-19-restriktionerna.
- 3.3.3 För det fall Länsförsäkringar erkänner ovan angivna omständigheter kommer Kärändena återkalla all bevisning till styrkande av bevisterna B och C nedan.

4. Komplettering av grunder i form av ytterligare tolkningsdata

4.1 Bakgrund

- 4.1.1 Den brittiska Supreme Court har den 15 januari 2021 meddelat en dom som berör samma frågor som är aktuella i förevarande mål, **Bilaga 2**. Målet har väckts av brittiska Financial Conduct Authority ("FCA") inom ramen för ett förfarande där frågor av allmän betydelse för finansmarknaderna kan fastställas i pilotmål. FCA har väckt talan till förmån för ett stort antal försäkringstagare, merparten utgörs av små och medelstora företag. Svarande är de åtta försäkringsbolag som är ledande försäkringsgivare av affärsavbrottsförsäkring. Domstolen har härvid bedömt ett representativt urval av affärsavbrottsförsäkringsvillkor. Målet rör hur fyra typer av klausuler ska tolkas:
- (a) "Sjukdomsklausuler" – klausuler som i allmänhet täcker avbrott till följd av förekomst av sjukdom på eller inom ett bestämt avstånd från verksamhetens lokaler;
  - (b) "Begränsning av åtkomst-klausuler" – klausuler som i allmänhet ger täckning för avbrott till följd av myndighets ingripande som förhindrar eller hindrar tillgång till eller användning av verksamhetens lokal;
  - (c) "Hybridklausuler" – klausuler som kombinerar huvudelementen i "sjukdomsklausuler" och "begränsning av åtkomst-klausuler"; och
  - (d) "Trender-klausuler" – klausuler som i allmänhet ger försäkringstagare ersättning för avbrottsförlust som kvantifieras utifrån vilken omsättning verksamheten skulle ha haft om den försäkrade risken inte hade inträffat.
- 4.1.2 Av relevans för nu aktuella mål är de så kallade hybridklausulerna eftersom Försäkringen ersätter avbrottskada orsakad av att **myndighet med stöd av lag ingriper** mot den försäkrade verksamheten för att **hindra spridning av smittsam sjukdom**. Det finns alltså två huvudelement i Villkoren: i) ingripande av myndighet och ii) förekomst av sjukdom.

4.1.3 Målet prövades i september 2020 i den första instansen High Court of Justice. Utfallet blev att de flesta av sjukdomsklausulerna och vissa begränsning-av-åtkomstklausuler (12 försäkringstyper från urvalet av 21, utfärdat av sex försäkringsbolag) omfattas av avbrottsförsäkringarna och att Covid-19 pandemin och myndigheternas ingripande anses ha orsakat ersättningsgilla affärsavbrott. Försäkringsgivarna överklagade dessa delar av domen för elva av villkorstyperna.

4.2 Ytterligare tolkningsdata

4.2.1 I sin dom från januari 2021 har Supreme Court avslagit samtliga av försäkringsbolagens överklaganden och gett FCA rätt i de delar FCA överklagade High Courts dom. Supreme Courts slutsatser såvitt avser smittavbrottsförsäkringar är bland annat följande:

- (a) Covid-19 utgör en sådan smittsam sjukdom som kan ge rätt till försäkringsersättning för avbrottsskada.
- (b) Begreppet ingripande kan avse restriktioner genom såväl lag som myndighetsbeslut.
- (c) Ett råd från myndighet kan utgöra ett ingrepp om det rimligen förstås som nödvändigt att följa rådet utifrån det sammanhang i vilken rådet lämnas.
- (d) För att ett försäkringsfall ska föreligga behöver ingrepp inte vara riktade mot den specifika verksamheten utan kan vara föreskrifter av generell natur.
- (e) I fråga om orsakssamband är "källhändelsen" (dvs. Covid-19-pandemin) inte att betrakta som en konkurrerande orsak vid bedömningen av om försäkringstagaren har visat på orsakssamband mellan ingreppet och avbrottsskadan. Uttryckt annorlunda, om avbrottsskadan har orsakats även av andra följdverkningar av pandemin än den försäkrade händelsen (ingrepp för att förhindra smitta) gäller försäkringen trots att dessa andra orsaker påverkat skadans uppkomst.

4.2.2 Domen har stor betydelse för tolkningen av Villkoren eftersom Storbritannien är den dominerande marknaden och föregångslandet när det kommer till försäkringsrätt och då Supreme Court berör just de invändningar som Länsförsäkringar baserar sitt bestridande på. Supreme Court avfärdar samtliga av Länsförsäkringars invändningar.

4.2.3 Sammanfattningsvis kommer Supreme Court i domen till slutsatsen att den typen av klausuler som aktualiseras i de här målen ska tillämpas i enlighet med vad Kärandena gör gällande.

4.3 Åberopande

- 4.3.1 Kärandena åberopar domen från Supreme Court som rättsfakta och bevisning. Omständigheterna att domen har det innehåll som återgetts i avsnitt 4.2 ovan åberopas som rättsfakta i form av tolkningsdata för Villkoren. Om Länsförsäkringar bekräftar att innehållet i domen är ostridigt kommer emellertid Kärandena frånfalla åberopandet av domen – liksom en analys från advokatfirman Herbert Smith Freehills av domen, **Bilaga 3** – som bevisning. Kärandena har anlitat en översättningsfirma för att översätta domen och analysen till svenska och kommer ge in översättningarna så snart dessa är klara.

5. Samlad och slutlig bevisuppgift

5.1 Bevistema

Den bevisning som Kärandena åberopar ska styrka följande omständigheter.

- A. Robert Jansson vid Länsförsäkringar har under våren 2020 kommunicerat till Peter Iwers att hans tolkning är att Försäkringen omfattar den uppkomna situationen med anledning av covid-19-pandemin.
- B. Föreskrifterna och förordningen har inskränkt möjligheten att bedriva Kärandenas verksamheter.
- C. Ingreppet i form av de meddelade föreskrifterna och förordningen har medfört och medför minskad omsättning och därmed bortfall av täckningsbidrag för Kärandena och Kärandena har bland annat tvingats att neka besökare tillträde till lokalerna.
- D. Den brittiska Supreme Court har den 15 januari 2021 meddelat en dom med bland annat följande slutsatser såvitt avser smittavbrottsförsäkringar:
  - (a) Covid-19 utgör en sådan smittsam sjukdom som kan ge rätt till försäkringsersättning för avbrottsskada.
  - (b) Begreppet ingripande kan avse restriktioner genom såväl lag som myndighetsbeslut.
  - (c) Ett råd från myndighet kan utgöra ett ingrepp om det rimligen förstås som nödvändigt att följa rådet utifrån det sammanhang i vilken rådet lämnas.
  - (d) För att ett försäkringsfall ska föreligga behöver ingrepp inte vara riktade mot den specifika verksamheten utan kan vara föreskrifter av generell natur.
  - (e) I fråga om orsakssamband är "källhändelsen" (dvs. Covid-19-pandemin) inte att betrakta som en konkurrerande orsak vid bedömningen av om försäkringstagaren har visat på orsakssamband mellan ingreppet och avbrottsskadan.

5.2 Bevisning

5.2.1 Som skriftlig bevisning åberopas:

- (i) Dom från brittiska Supreme Court av den 15 januari 2021, Bilaga 1. Handlingen åberopas till styrkande av bevistema D.
- (ii) Analys från brittiska advokatfirman Herbert Smith Freehills av Dom från brittiska Supreme Court av den 15 januari 2021, Bilaga 2. Handlingen åberopas till styrkande av bevistema D.

5.2.2 Som muntlig bevisning åberopas:

- (i) Förhör under sanningsförsäkran med Peter Iwers, företrädare för PVMB Restaurang AB, Svalörtsgatan 9, 426 68 Västra Frölunda, pedda@inflames.com, 070 - 951 43 42. Förhöret åberopas till styrkande av bevistema A, B och C.
- (ii) Förhör under sanningsförsäkran med Daniel Levin, företrädare för Pustervik Kultur AB, Solbänksgränd 31, 413 19 Göteborg, daniel@pustervik.nu, 070 - 161 68 70. Förhöret åberopas till styrkande av bevistema B och C.
- (iii) Förhör under sanningsförsäkran med Björn Jansson, företrädare för Gdb i Öst AB och Gdb i Väst AB, Värmlandsgränd 16b, 413 28 Göteborg, bjorn@burgersson.se, 072 - 333 06 06. Förhöret åberopas till styrkande av bevistema B och C.
- (iv) Förhör under sanningsförsäkran med Fredrik Hansson, företrädare för TS Bar & Kök AB, Gamla Gällingevägen 74, 439 75 Fjärås, kellysgbg@hotmail.com, 073 - 314 37 48. Förhöret åberopas till styrkande av bevistema B och C.
- (v) Förhör under sanningsförsäkran med Jan Save, företrädare för Café Bryggan i Fjällbacka AB, Box 154, 451 16 Uddevalla, Jan.Save@advokatfirmanhammar.se, 070 - 555 62 13. Förhöret åberopas till styrkande av bevistema B och C.

Jonas Du Rietz

Advokat

Telefon: 070 826 47 91

E-post: jonas.durietz@morrislaw.se

Victoria Kedner

Biträdande jurist

Telefon: 073 078 97 53

E-post: victoria.kedner@morrislaw.se

Bilageförteckning

Bilaga 1 – HSLF-FS 2021:22 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 202:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Bilaga 2 – Dom från brittiska Supreme Court av den 15 januari 2021

Bilaga 3 – Analys från den brittiska advokatfirman Herbert Smith Freehills